

Valioksilöitä muoto

ja puolia

Rivimepin työ on jäänyt suomalaisille etäiseksi, vaikka tietoa on helposti saatavilla.

Vaalivankkureita kiskotaan jo lähtöasemiin. Seura selvitti, mitä 13 euro-edustajaamme ovat saaneet aikaan tällä vaalikaudella.

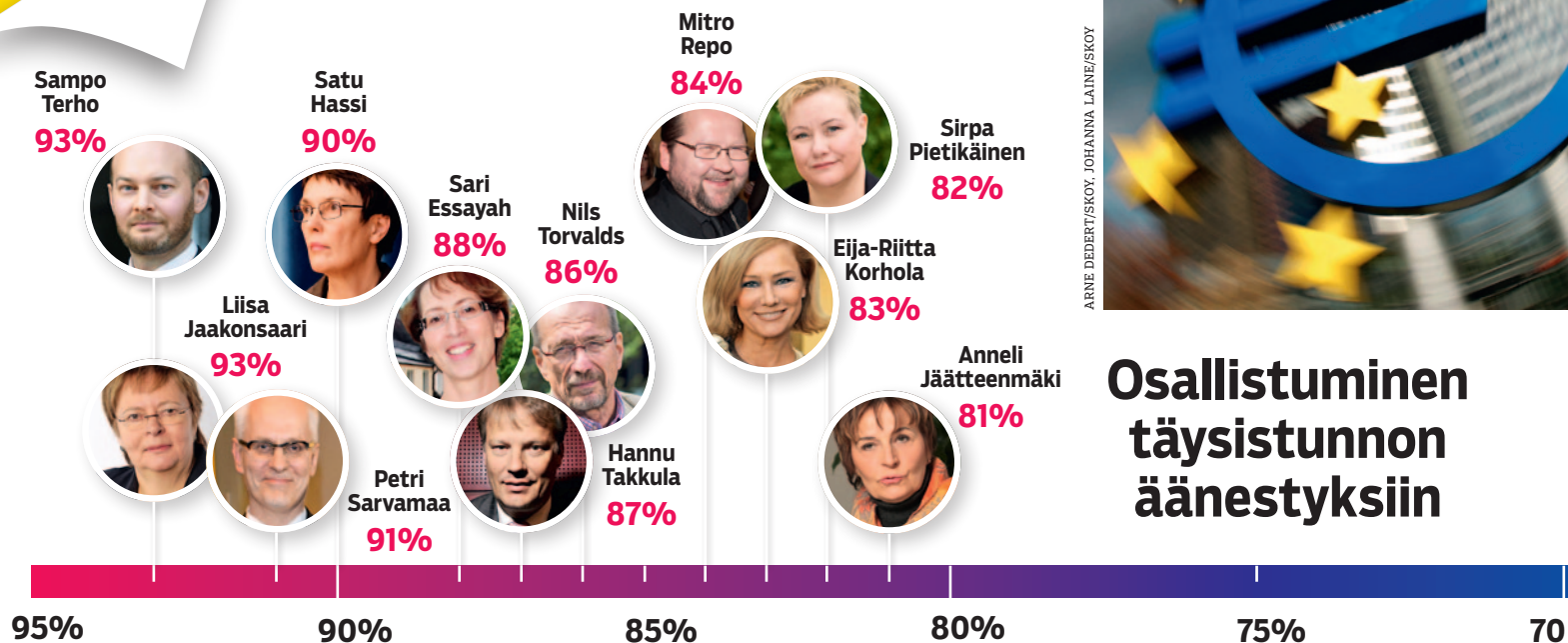
Teksti **Mikael Vehkaoja**
Kuva **Roni Rekomaa/LK**

Tähtisikermä pyöri tietokoneen ruudulla tyhjää. EU-parlamentin nettisivu aukeaa tuskastuttavan hitaasti. ”Video latautuu... ..Odota hetkinen...” Brysselin parlamentti on kaukana, ja Suomessa tunnetaan huonosti meppien toimintaa.

Aiheesta on hankala saada otetta. Ajettavana on niin monia etuja: Äänestäjän etu, Suomen etu, Euroopan etu...

Numeroiden valossa Suomen asemassa ei ole hurraamista. Meidän 13 edustajaamme muodostavat 736 edustajan joukossa silkinohuen siivun – 1,8 prosentin vähemmistön.

Epäluulo EU-parlamenttia kohtaan näkyy myös äänestysprosentissa. Viime vaaleissa se oli umpisurkea: Koko EU:ssa 38, Suomessa piirun verran korkeampi.

ARNE DEBERT/SKOY, JOHANNA LAINE/SKOY

Osallistuminen täysistunnon äänestyksiin

Silti tietoa on tarjolla.

Massiivinen koneisto kirjaa ylös mepin jokaisen puheen ja äänestyksen. Jälkikäteen niitä on helppo tutkia ja vertailla EU-parlamentin nettisivuilla.

Siellä on jopa tv-kanava, josta kokouksia voi seurata suorana. Ja kuka tahansa voi katsoa meppien vanhat puheenvuorot videoina.

Jos sivu vaan aukeaisi.

Äänestäjän apuväline

Mitä meidän meppimme ovat saaneet aikaan Brysselissä?

Vote Watch -sivustolla on monenlaista puolueetonta tietoa euroedustajien toimista.

Votewatch.eu-sivusto kertoo esimerkiksi sen, miten usein edustaja on osallistunut kokouksiin ja miten hän on kulloinkin äänestänyt.

Myös maakohtaista tietoa on hyvin tarjolla. Tilastot eivät mairittele suomalaisia.

Meidän 13 meppiämme ovat osallistuneet laiskasti täysistuntojen äänestyksiin. Yhteenlaskettu äänestysprosentti on vain 84. Laiskemmin ovat äänestäneet lähinnä Euroopan ongelmamaiden edustajat Espanjasta, Kreikasta, Irlannista ja Italiasta.

Suomalaisista ahkerin äänestyksiin osallistuja on ollut **Sampo Terho** (ps), joka on äänestänyt 93 kertaa sadasta.

Sen sijaan vihreiden **Tarja Cronberg** on jättänyt joka kolmannen äänestyksen väliin.

Cronberg oli poissaolokuningatar jo istuessaan Suomen eduskunnassa. Vuonna 2007 asiasta nousi kohu, ja Cronberg lupasi parantaa tapansa. EU-parlamentissa hän näyttää ottaneen vanhat työtavat uudelleen käyttöön.

Keskustan **Riikka Pakarinen** on osallistunut äänestyksiin vielä harvemmin, alle 60-prosenttisesti.

Toki Pakarinen on synnyttänyt vaalikauden aikana kaksi lasta, kuopuksen viime heinäkuussa.

Siihen nähden Pakarinen vaikuttaa sisukkaalta tapaukselta: Viikko synnytyksen jälkeen tuore äiti istui valiokunnan kokouksessa esittelemässä Euroopan aluekehitysrahaston näkymiä.

Lumepuhetta

Tähdet ruksuttavat vielä hetken. Sitten videokuva ilmestyy tietokoneen ruudulle.

”Arvoisa puhemies!”

Mitro Repohan (sd) se siinä.

Kuluvalla vaalikaudella Repo on puhunut täysistunnossa useammin kuin kukaan muu suomalainen, lähes 300 kertaa.

Paperilla tulos näyttää erinomaiselta, mutta käytännössä puheiden merkitys on melko olematon.

Videokuva näet paljastaa, että Repo puhuu tyhjille seinille.

Meneillään on äänestyselitys. Niistä Repo tunnetaan Brysselissä.

Kun parlamentissa on pidetty äänestys, täysistunto vetäytyy nauttimaan virvokkeita. Tauon aikana edustajilla on mahdollisuus kertoa, miksi he äänestivät niin kuin äänestivät. Leipiintyneen oloinen puhemies joutuu kuuntelemaan viran puolesta näitä koottuja selityksiä.

Repo saattaa tehtailla yhden päivän aikana useampia äänestyselityksiä. Siksi hänen kohdallaan on sarakkeessa niin monta puhetta.

Ei kaikki puhe ole valtaa Brysselissäkään.

Todellinen valta ei asu täysistunnossa, vaan valiokunnissa.

Laki syntyy valiokunnassa

Seura kysyi suomalaisilta edustajilta, mikä on valiokuntien merkitys lainsäädännön kannalta. Vastauksissa toistui yksi sana.

”Keskeinen.”

EU-parlamentin tärkein tehtävä on luoda Eurooppaan yhteisiä pelisääntöjä. Ja jokaisen uuden direktiivin ja asetuksen syntymässä on karkeasti katsottuna kolme vaihetta:

1. Komissio antaa lakiesityksen.
2. EU-parlamentin valiokunta hioo esityksen valmiiksi.

Essayah on koko europarlamentin neljänneksi aktiivisin edustaja.

Yhden lipun alle mahtuu monta Eurooppaa.

Tarja Cronberg
65%

Riikka Pakarinen
59%

% 65% 60% 55%

3. Täysistunto äänestää lakitekstin hyväksymisestä.

Meppien enemmistön mielestä Suomessa ei ole täysin ymmärretty EU:n valiokuntien merkitystä.

Työ on erilaista kuin eduskunnassa. Suomessa hallitus nauttii eduskunnan luottamusta, joten hallituksen esitykset menevät yleensä valiokunnissa läpi ilman kummempaa huuhtelua. Puolueiden ryhmät ovat niin ikään melko hyvin perillä siitä, mitä valiokunnissa tapahtuu.

Brüsselissä lakiesitykset tulevat komissiolta, joka ei nauti parlamentin poliittista luottamusta.

Siksi jokainen uusi lakiesitys raasteaan auki valiokunnissa. Tekstistä äänestetään satoja kertoja. Niin kauan, että se on valmis täysistuntoon vietäväksi.

Ja koska EU:ssa käsiteltävien lakitekstien määrä on hirvittävä, poliittiset ryhmät eivät ole aina selvillä jokaisen prosessin yksityiskohdista.

EU:n nyrkkisäännön mukaan jokainen meppi on varsinainen jäsen yhdessä valiokunnassa, varajäsen toisessa.

Asetelma jättää kyyrykkäälle edustajalle pelitilaa.

Seitsemän lakitehdasta

EU:ssa on 20 pysyvää valiokuntaa. Niistä seitsemän on lakitehtaita, jois-

sa valmistellaan peräti 76 prosenttia EU:n laeista.

Näiden valiokuntien varsinaisina jäseninä istuu viisi suomalaista:

Satu Hassi (vihr) ja **Eija-Riitta Korhola** (kok) ympäristövaliokunnassa.

Suomalaista oppositiota edustava Sampo Terho on ainoa suomalainen talousvaliokunnassa.

Petri Sarvamaa (kok) istuu liikennevaliokunnassa, **Nils Torvalds** (rkp) kansalaisoikeuksien valiokunnassa.

Peräti kolme seitsemästä lakitehtaasta pyörii ilman varsinaisia suomalaisjäseniä.

Usein kuulee sanottavan, että Suomi elää viennistä. Mutta esimerkiksi EU:n kansainvälisen kaupan valiokunnassa ei istu ainuttakaan suomalaista.

Sama tilanne vallitsee oikeudellisia asioita käsittelevässä valiokunnassa, joka säätää lähes yhdeksän prosenttia EU:n laeista.

Teollisuusvaliokunnassa Suomella on sentään kolme varajäsentä.

Ja joskus varajäsenkin voi saada paljon aikaan. Esimerkiksi Petri Sarvamaa (kok) junttasi maatalousvaliokunnan varajäsenenä lakimietintöä, jonka myötä Etelä-Suomen viljelijöiden tuet jatkuvat vuoteen 2020.

EU-valiokuntien rajoja ei ole kiveen hakattu. Halutessaan meppi voi tehdä ▶

Mikä on valiokuntatyön merkitys euroedustajalle?

SIRPA PIETIKÄINEN (KOK)

Valiokunnissa käydään se yksityiskohtainen muutostyö ja keskustelut, joiden kautta syntyvät täysistuntoon lähetettävät tekstit.

NILS TORVALDS (RKP)

Valiokunnassa varsinainen työ tehdään. Suuressa salissa on hyvin mutkikasta saada muutoksia läpi valiokunnan tekemän päätöksen jälkeen.

PETRI SARVAMAA (KOK)

Siellä testataan, miten meppi toimii.

SARI ESSAYAH (KD)

Tärkeä. Edustaja voi jättää muutosesityksiä myös muiden kuin niin sanottujen omien valiokuntien esityksiin.

HANNU TAKKULA (KESK)

Valiokunta on keskeisin työn muoto.

LIISA JAAKONSAARI (SD)

Ahkeroilma voi saada muutoksia aikaan ja hakea ymmärtämystä Suomen kannoille.

SAMPO TERHO (PS)

Olen äänestänyt muutosesityksistä valiokunnissa kahden ja puolen vuoden aikana helposti yli 10 000 kertaa, eli niitä todellakin tehdään paljon.

RIIKKA PAKARINEN (KESK)

Valiokuntatyössä on todella mahdollista vaikuttaa Suomen kannalta tärkeisiin päätöksiin.

MITRO REPO (SD)

Brüsselissä kukin edustaja kykenee voimavarojensa puitteissa paneutumaan täysipainotteisesti 1–2 valiokuntaan. Valiokuntatyö on minulle kaikki kaikessa.

ANNELI JÄÄTTEENMÄKI (KESK)

Jokainen suomalainen meppi, luulisin, on saanut aloitteitaan läpi valiokunnissa.

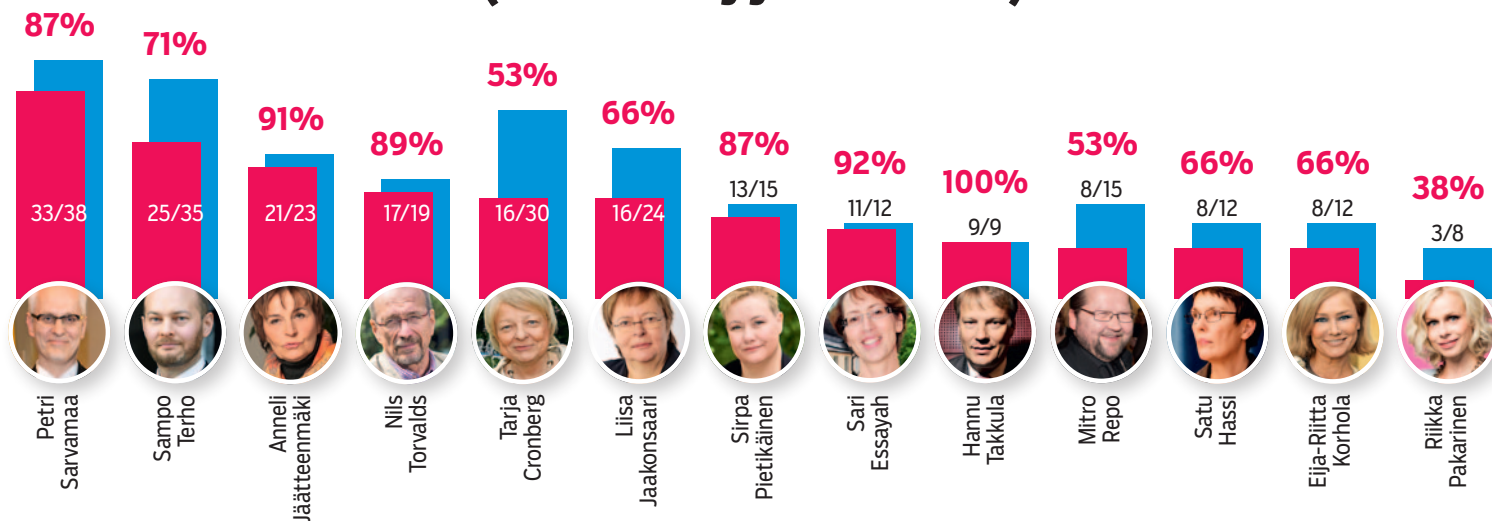
SATU HASSI (VIHR)

Eduskunnassa vihreä ryhmä käsitteli valiokuntien asiat paljon perusteellisemmin kuin EU-parlamentin vihreä ryhmä pystyy tekemään. Linjanveto kussakin asiassa tapahtuu paljolti kyseisen ryhmän valiokuntaryhmässä.

Edustajat Cronberg ja Korhola eivät vastanneet kyselyyn.

Osallistuminen oman valiokunnan kokouksiin (tammi–syyskuu 2013)

mihin tahansa lakiesitykseen muutosesityksen, jos aikaa ja kiinnostusta riittää.

Puolet suomalaisista mepeistä on tehnyt aktiivisesti muutosesityksiä. Erityisen tuotteliaita ovat olleet Riikka Pakarinen, **Sirpa Pietikäinen** (kok) ja **Sari Essayah** (kd).

Lähes 300 muutosesityksellään Essayah on koko europarlamentin neljänneksi aktiivisin edustaja. Esimerkiksi syksyllä käsiteltyyn tupakkadirektiiviin hän jätti yhdeksän muutosesitystä.

EU:n ulkoradalla

Entä ne jäljelle jäävät 13 valiokuntaa?

Suurin osa suomalaisista mepeistä istuu päätoimisesti niissä. Pienen maan edustajan on helpompi saada pelipaikkoja pienistä kuin suurista valiokunnista.

Koulutus, maatalous, kalastus, sisämarkkinat ja työllisyys... Teemat ovat toki tärkeitä, mutta EU-tasolla niiden ympärille ei synny paljon uutta lainsäädäntöä.

Ulkopoliittikka on ihan oma lajinsa. EU:n ulkoasiainvaliokunta on tuottanut kuluva vaalikaudella vain kaksi lakitekstiä.

Silti ulkoasiainvaliokunnassa istuu peräti kolme pitkän linjan suomalaispoliitikkoa: Tarja Cronberg, **Anneli**

Jäätteenmäki (kesk) ja **Liisa Jaakonsaari** (sd).

Kokenut kaarti.

Cronbergin ja Jaakonsaaren osallistuminen valiokunnan työhön on ollut vaisua. He ovat olleet pois joka kolmannesta kokouksesta.

Sen sijaan Jäätteenmäki on osallistunut kokouksiin ahkerasti. Pöytäkirjojen mukaan hän ei puhu paljon, mutta on yleensä paikalla.

Suomen entinen pääministeri näyttää muutenkin profiloituneen vahvasti ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Valiokuntatyön lisäksi Jäätteenmäki istuu kahdessa eri valtuuskunnassa, jotka keskittyvät suhteiden luomiseen Yhdysvaltoihin ja Natoon.

Oikeastaan Jäätteenmäen transatlanttinen painotus on kiinnostava yksityiskohta, kun ottaa huomioon hänen menneisyytensä ja pääministerin eroon johtaneet tapahtumat.

Varmaan kovin moni suomalainen äänestäjä ei miellä Jäätteenmäkeä USA:n ja Naton asiantuntijaksi.

Nokkimisjärjestys

Eniten mepin vaikutusvallasta kertoo nokkimisjärjestys.

Esimerkiksi Anneli Jäätteenmäki istuu keskusta- ja liberaaliryhmän varapuheenjohtajana.

Meillä on niin ikään kaksi meppiä, jotka ovat oman valiokuntansa varapuheenjohtajia: Sirpa Pietikäinen sisämarkkinavaliokunnassa ja Nils Torvalds kalastusvaliokunnassa.

Satu Hassi on Euroopan vihreiden ryhmän vetäjä ympäristövaliokunnassa, tärkeä meriitti sekkin.

Mutta edustajalla voi olla myös erityinen asema yksittäisen lain kohdalla.

Valiokunta nimeää jokaiselle lakialoitteelle esittelijän, joka kantaa päävastuun asian etenemisestä. Prosessin alkuvaiheessa esittelijä edustaa koko Euroopan parlamenttia.

Pöydän toisella puolella siis istuu europarlamentaarikko, toisella EU-maiden ministerit.

Se on todellista valtaa. Siksi esittelijän pesti on hyvä vallan mittari.

EU:ssa on joitain superpolitiikkoja, jotka ovat tällä vaalikaudella toimineet esittelijänä kymmenissä mietinnöissä.

Suomalaisten joukosta aktiivisin on ollut Sirpa Pietikäinen, joka on esitellyt neljä.

Nils Torvalds (rpk) ja Satu Hassi (vihr) ovat esitelleet kaksi mietintöä, muut yhden.

Puoli kautta istunut Tarja Cronberg (vihr) ei ole esitellyt yhtään mietintöä.

Hurskasta hommaa

Eurovaalien lähestyessä istuvat eu-

roedustajat ovat hyvässä asemassa. Heidän vaalikampanjansa rahoitusta helpottaa 7 000 euron kuukausipalkka luontaisetuineen.

Istuvilla mepeillä on ollut myös mahdollisuus kierrellä äänestäjien keskuudessa.

Myös Mitro Repo on ollut aktiivinen. Lokakuun alussa hän vieraili Levillä puhujavieraana.

”Minulta on usein kysytty, että kuinka politiikka istuu papille. Se on tehnyt minusta suorastaan entistä hurskaamman”, Repo sanaili yleisön edessä.

”Poliittista vastuuta ja kutsumusta pyhempää asiaa on hankala löytää.”

Näin hurskaan miehen ei juuri tarvitse vaivata päätään EU:n sisämarkkinoilla tai kuluttajasuojajasioilla.

Kuluvan vuoden aikana Mitro Repo on ollut poissa joka toisesta oman valiokuntansa kokouksesta. Pöytäkir-

jojen mukaan hän ei ole käyttänyt ainuttakaan puheenvuoroa.

Taistelu alkaa

Tilastojen valossa euroedustajien välillä on eroja. Ja voi olla, että ensi kevään vaalien jälkeen ne syvenevät entisestään.

Ilmassa on jo sähköä.

Taluskriisi on synnyttänyt eurokriittisen liikkeen, joka voimistuu monissa maissa. Seuraavissa vaaleissa nähdään ensi kertaa euromyönteisten ja eurokriittisten voimien taistelu. Jotkut politiikan tarkkailijat ovat povanneet kevääksi jopa eurojytkyä.

Kävi miten kävi, panokset ovat korkeat.

Julistamme vaalitaistelun alkaneeksi. ■

”Näkyvätkö suomalaismeppien painotukset äänestäjille kotimaassa”, Teija Tiilikainen kysyy.

JUSSI NURKARIJK

Transatlanttinen Jätteenmäki yllätti

ULKOPOLITISEN instituutin johtaja Teija Tiilikaisen mielestä suomalaisten meppien valiokuntapaikkoihin liittyy joitain yllätyksiä.

Esimerkiksi se, että arvostetussa talousvaliokunnassa Suomen ainoa varsinainen jäsen on perussuomalaisten **Sampo Terho**. Kuluva vaalikausi on ollut EU:ssa vahvasti talouspainotteinen.

”Voisi kai sanoa, että perussuomalaiset ovat päässeet Euroopan kovaan ytimeen”, Tiilikainen lohkaisee.

Suomalaiset ovat paitsiosta myös kansainvälisen kaupan valiokunnasta. Tiilikaisen mielestä tilanne luettiin huonosti neljä vuotta sitten.

”Lissabonin sopimuksen myötä tämä valiokunta sai veto-oikeuden Euroopan kauppasopimuksiin. Siksi siitä tuli paljon tärkeämpi kuin ennen.”

Tiilikaisen EU-parlamentin valiokuntia ei kuitenkaan tule asettaa tärkeysjärjestykseen pelkästään säädettyjen lakien perusteella. Tärkeää työtä tehdään muuallakin.

Mutta peräti kolme suomalaista meppiä istuu EU:n ulkoasiainvaliokunnassa, joka ei säädä lakeja. Eikö se ole pienelle maalle aika suuri määrä?

”Suomalaisten ryhmittäminen ulkosuhteiden ympärille on ymmärrettävää. Meille EU:n vahva ulkopoliittikka on ollut prioriteetti”, Tiilikainen vastaa.

Yksi yllätys ulkopoliittisiin painotuksiin kuitenkin liittyy.

”Jätteenmäen transatlanttinen painoarvo on kiinnostava kysymys. Minusta kannattaa kysyä, välittykö se kotimaahan saakka äänestäjille”, Teija Tiilikainen sanoo.

Hänestä suurin suomalaisia meppejä koskeva huoli ei koske valiokuntapaikkoja.

”Oleellisempaa on se, miten EU-parlamentin kait tulevat kotimaahan, miten hyvin mepit onnistuvat välittämään näkymää Suomen ja EU:n välillä.”

Siinäpä pulma.